

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування підприємства у сучасних умовах вимагає прийняття актуальних управлінських рішень щодо забезпечення його економічного розвитку. Запобігання негативному впливу фінансових чинників на економічний розвиток є предметом політики у сфері фінансової безпеки [9]. Тому актуальності набувають питання пошуку інструментів для вчасного виявлення негативних тенденцій фінансової безпеки, одним із яких може стати моніторинг, в умовах забезпечення економічного розвитку підприємства

Висвітленню питань забезпечення фінансової безпеки та економічного розвитку підприємства присвячені роботи Бурцева В.В., Картузова Є.П., Сухорукова А.І., Тарасенко І.О., Черниш О.В. та ін. Проте, дослідження моніторингу фінансової безпеки в контексті забезпечення економічного розвитку підприємства дотепер не проводилось.

Економічний розвиток підприємства, відповідно до [2], представляє собою збільшення складності системи, поліпшення пристосованості до зовнішніх умов, кількісний ріст економіки, якісне поліпшення її структури.

Інше визначення явища економічного розвитку надає Євдокимова Д.С. [4] – це незворотні, спрямовані, закономірні (кількісно-якісні та сутнісні) зміни економічної системи в довготерміновому періоді, що відбуваються під впливом економічних суперечностей, потреб та інтересів, зумовленість яких характеризується дією основних законів діалектики, що не виходять за межі глибинної внутрішньої сутності такої системи. Властивостями економічного розвитку підприємства, згідно із [2], є вимірюваність, керованість та цілеспрямованість. Тому стратегія економічного розвитку вимагає ретельного опрацювання різного роду факторів, що на неї вплинуть: результатів за видами діяльності підприємства, прогнозів, концепцій, сценаріїв та програм на всіх рівнях управління, державної політики тощо.

Змістом ефективної системи економічного розвитку підприємства є розробка і реалізація комплексу заходів, протидіючих деструктивній дії погроз досягненню цілей підприємства [3]

Стабільний економічний розвиток в стратегічній перспективі [10] поряд із формуванням ресурсного потенціалу, забезпеченням необхідного рівня кредитоспроможності підприємства та постійним зростанням ринкової вартості стає можливим на підґрунті реалізації ефективного фінансового управління. Дефіцит фінансових ресурсів може призводити до недофінансування базових потреб у різних сферах життєдіяльності суспільства та уповільнення економічного розвитку [9]. Таким чином, однією з найважливіших умов забезпечення економічного розвитку підприємства стає формування високих кінцевих фінансових результатів його діяльності.

Актуальним питанням в процесі розвитку підприємства, його функціонування та запобігання зниженню його ринкової вартості є забезпечення фінансової безпеки [6]. У своїх працях науковці наводять розрізнені визначення поняття «фінансова безпека», оскільки кожен із них висвітлює суб'єктивно важливі аспекти даного явища. У наукових працях Бурцева В.В., характерним є широке розуміння поняття фінансової безпеки з акцентом на націленість фінансової системи на економічний розвиток [1]. Ретельний аналіз, проведений в роботі [5] дозволив визначити, що фінансова безпека є багатовимірною характеристикою підсистеми економічної безпеки та станом підприємства, який дозволяє забезпечувати найбільш ефективне використання його ресурсів, виконання його зобов'язань та задоволення потреб на підґрунті певної системи оцінювання, своєчасно виявляти загрози та гармонізувати

інтереси власників та стейкхолдерів, реалізувати можливості сталого розвитку, досягнення стратегічних цілей функціонування суб'єкта підприємництва на ринку.

Таким чином, явище фінансової безпеки характеризується багатоаспектністю та динамічністю. Воно створює умови для проведення ретельного моніторингу фінансового стану підприємства і критичних явищ, що виникають під впливом реформування національної економіки, процесів глобалізації та фінансових криз.

Аналіз наукових праць, присвячених моніторингу [7, 8], дозволив виявити та систематизувати ключові характеристики поняття «моніторинг фінансової безпеки», серед яких: метод забезпечення, механізм забезпечення, принцип забезпечення, функція забезпечення (як зв'язок з категорією «управління фінансовою безпекою»); збір, спостереження, оцінка, аналіз, контроль, порівняння, діагностика кризових явищ, протидіючий аспект загрозливим явищам, підтримка прийняття управлінських рішень (як варіанти призначення); оперативний аспект і стратегічний аспект (за горизонтом управління); зовнішнє середовище та внутрішнє середовище (в якості джерел інформації).

За результатами проведених досліджень було визначено, що в контексті забезпечення економічного розвитку підприємства доцільно проводити моніторинг його фінансової безпеки, що є інформаційним підґрунтям прийняття управлінських рішень, забезпечує збір інформації, спостереження, оцінку, аналіз, контроль, порівняння та прогнозування фінансової безпеки на підґрунті дослідження внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

1. Бурцев В.В. Факторы финансовой безопасности России / В.В. Бурцев // Менеджмент в России и за рубежом. – №1. – 2001

2. Дакус А.В. Економічний розвиток підприємства: сутність та визначення [Електронний ресурс] / А.В. Дакус, Н.О. Сімченко. –Режим доступу: <http://problesoportu.kpi.ua/pdf/2012-3.pdf>

3. Эффективность реструктуризованных господарских систем: проблемы и факторы повышения: Монография.// За заг. ред. док. екон. наук, профессора В.И. Осипова. – Одеса: Пальмира, 2008. – 501 с.

4. Євдокимова Д.М. Державне регулювання економічного розвитку: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.01 «Економічна теорія» / Д.М. Євдокимова. – К., 2002. – 20 с.

5. Журавльова І.В. Морфологічний аналіз фінансової безпеки суб'єкта підприємництва / І.В. Журавльова, С.В. Лелюк // Вісник НТУ «ХПІ» «Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства». – 2013. – № 49 (1022). – С. 51–60. – (Серія «Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства»).

6. Картузов Є.П. Вплив ризиків і загроз на стан фінансової безпеки підприємств / Є.П. Картузов // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 9 (135). – С. 115–124.

7. Мишина С.В. Система експресс-мониторинга финансовой безопасности предприятия / С.В. Мишина, А.Ю. Мишин // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 162-172.

8. Рычихина Э.Н. Мониторинг как общая функция управления : монография / Э.Н. Рычихина. – Ухта : УГТУ, 2008. – 140 с.

9. Сапачук Ю.М. Фінансова безпека – складова сучасної фінансової політики / Ю.М. Сапачук // Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – Випуск 23. – С. 257-265.

10. Черниш О.В. Фінансова безпека підприємства в умовах кризового середовища / О.В. Черниш, І.О. Тарасенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 3. – Т. 2. – С. 117–119. – (Серія «Економічні науки»).